

Versjon 2 - 5.5.2020

Veileder for registrering av matsvinn i epleproduksjonen

Fra 2020 skal alle jordbruksforetak i grøntsektoren registrere og rapportere matsvinn. Det lages veiledere for ulike produksjoner. Denne er for epler. Veilederen justeres etter hvert som det gjøres praktiske erfaringer. Oppdaterte veiledere finner du på nlr.no/fagartikler/matsvinn.

I 2017 ble det inngått en bransjeavtale om reduksjon av matsvinn mellom fem departementer, heriblant Landbruks- og matdepartementet, og flere bransjeorganisasjoner i matbransjen, heriblant Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Bransjeavtalen satte som mål å redusere matsvinnet med 50 prosent innen 2030.

Det er igangsatt et omfattende arbeid med å kartlegge matsvinnet. Landbruksdirektoratet har hovedansvar for å framstille en samlet statistikk for matsvinn i primærleddet i jordbrukssektoren. Landbruksdirektoratet samarbeider med Statistisk sentralbyrå (SSB) om innsamling av data om matsvinn fra jordbruksforetakene samtidig som SSB gjennomfører sin årlige innhenting av data om areal og salgbar avling (Hagebruksundersøkelsen og Potet- og grovfôrundersøkelsen).

For grøntsektoren har ikke informasjon om matsvinn blitt innhentet og systematisert tidligere, og et nytt system har blitt etablert for dette formålet. For grøntsektoren hentes det inn opplysninger både fra jordbruksforetakene og fra ulike foredlingsanlegg (fryseri, presseri, industri etc.) for å kunne legge fram statistikk over matsvinnet for sektoren.

Første år for måling av matsvinn i grøntsektoren er 2020, og jordbruksforetakene skal rapportere dette første gang i januar/februar 2021.

Definisjon av matsvinn

Matsvinn omfatter alle nyttbare deler av mat produsert for mennesker, men som enten kastes eller tas ut av matkjeden til andre formål enn menneskeføde, fra tidspunktet når dyr og planter er slaktet eller høstet.

En konsekvens av denne definisjonen er at nyttbare deler av mat produsert for mennesker og som blir dyrefôr, regnes som matsvinn. Produkter som dyrkes for andre formål enn menneskemat skal ikke inngå i kartleggingen av matsvinn. Dette kan for eksempel være poteter som dyrkes til dyrefôr. Her er det intensjonen som avgjør om ressursstrømmen skal anses som matsvinn eller ikke.

Veileder for registrering av matsvinn i epleproduksjonen

Hva skal registreres som matsvinn i epleproduksjonen?

1. Epler som blir avvist av varemottaker og som kommer i retur, eller som varemottaker avhender på jordbruksforetakets regning, SKAL registreres som matsvinn, dersom eplene som kommer i retur ikke går til konsum.
2. Epler som er høstet og som legges på fyllplass eller i kompost SKAL registreres som matsvinn. Med høstet menes plukket av treet og lagt i høstekasse, salgsemballasje, konteiner, høstevogn eller lignende.
3. Epler som er høstet og går til husdyrfôr SKAL registreres som matsvinn.
4. Epler som ikke er høstet skal IKKE inkluderes i rapporteringen av matsvinn.
5. Epler som fjernes fra treet før eller etter høsting, eksempelvis ved tynning eller fjerning av råtne/skadde epler, skal IKKE inkluderes i rapporteringen av matsvinn.
6. Ikke-nyttbare deler som skilles fra avlingen (stilker, blad etc.) skal IKKE inkluderes i rapporteringen av matsvinn.
7. Epler som leveres til pakkeri, presseri eller industri skal IKKE inkluderes i rapporteringen av matsvinn i jordbruksforetaket. Eventuelt svinn skal kartlegges og registreres der.
8. Svinn fra avling som mottas fra andre produsenter SKAL inkluderes i rapporteringen av matsvinn.

Hvordan måle og dokumentere matsvinn i epleproduksjonen?

1. Matsvinn kan kartlegges på ulike måter. Eksempler er veiing, skanning, telling, beregning basert på volum eller massebalanse. Hvert enkelt jordbruksforetak må velge egnet metode. En detaljert beskrivelse av metodene kan fås ved henvendelse til Landbruksdirektoratet.
2. Ved «beregning basert på volum» registreres omfanget av svinnet løpende og dokumenteres med dato og antall beholdere (bøtter, kasser, tilhengerlass, containere, etc.). Ved årets slutt summeres mengdene basert på antall beholdere og veid eller estimert mengde pr beholder.
3. Svinn beregnet som «massebalanse» beregnes ut fra total mengde høstet og sum solgt/brukt som mat.
4. Jordbruksforetaket må gjøre rede for anvendelsen av matsvinnet (husdyrfôr, biobrensel, kompost, grønningsjødsling, avfall eller annet)

Hvordan rapportere matsvinn i epleproduksjonen?

1. Sum matsvinn for statistikkåret 2020 skal omfatte alt matsvinn som ble registrert i 2020.
2. Også matsvinn fra avling som ble høstet i 2019, men som ble tatt ut av lager i 2020 skal inngå i sum matsvinn for 2020.
3. Evt. matsvinn som vil framkomme av avling fra 2020 som er lagret over til 2021 skal IKKE inngå i sum matsvinn for 2020.
4. Rapportering foregår gjennom SSB sin årlige innhenting av data om areal og salgbar avling (Hagebruksundersøkelsen).

